

unuci Nikole Zrinskoga Sigetskoga (1508—1566). Bilaj (bilj. 446) nije »nepoznati lokalitet, tada selo nedaleko Knina; možda Biljana s kulom Jankovića«, nego naselje u Lici, pod turskom vlašću od 1528. do 1689. godine. Lika je inače bila česti cilj uskočkih pohoda iz Ravnih kotara. Ribnik (bilj. 510) nije »nepoznati lokalitet; možda Ribnica u Bukovici između Obrovca i Novigrada ili Ribnice danas u Sloveniji sjev.-zap. od Kočevja« (ovo zadnje nije nikako moguće — m. op.), nego Ribnik u Lici, odakle su, vjerojatno, Turci poduzeli pohod (1660) o kome govori Difnik.

Andelko Mijatović

PETAR KORUNIĆ, JUGOSLAVENSKA IDEOLOGIJA U HRVATSKOJ I SLOVENSKOJ POLITICI, HRVATSKO-SLOVENSKI POLITIČKI ODNOSI 1848—1870.

knj. I, Zagreb 1986, Globus, 422 str. + crno-bijeli fotosi

Studija »Jugoslavenska ideologija u hrvatskoj i slovenskoj politici« nešto je novo u hrvatskoj i općenito u jugoslavenskoj historiografiji. U ovom historiografskom prilogu, posebno dragocjenom s obzirom na to da se sve više u našim suvremenim društvenim i humanističkim znanostima raspravlja o nacionalnim odnosima u jugoslavenskoj državnoj zajednici, autor dr. Petar Korunić je obradio razvoj hrvatsko-slovenskih odnosa od 1848. do 1870: to je razdoblje u hrvatskoj politici od 1848. do 1918. bilo vrlo aktualno. U uvodnom dijelu dr. Korunić je upozorio na političke, gospodarske i kulturne veze hrvatskoga i slovenskoga naroda koje su, iako datiraju još iz prve polovine XV. stoljeća, postale izuzetno značajne tek u razdoblju 1848—1870, o čemu postoji obilna izvorna građa. Sadržajno je studija razdijeljena u pet cjelina, poglavlja.

U prvom poglavlju »Revolucionarna 1848. godina i prva formulacija jugoslavenske ideologije u hrvatskoj i slovenskoj nacionalnoj politici« Korunić je ukratko prikazao značenje ilirskog preporoda koji je, suprotstavljajući mađarskoj nacionalnoj ideji jugoslavizam, stvorio put ujedinjenju hrvatskih pokrajina, jedinstvenu hrvatsku književnost i grafiju, i začetke slovenskoga nacionalnog buđenja koje počinje još u drugoj polovici XVIII. stoljeća. Prikazujući stvaranje nacionalno-političkog i socijalnog programa 1848. za sjedinjenje Slovenije s Hrvatskom, Korunić je prikazao odnose i aktivnost Hrvata i Slovenaca u Beču 1848. koji su na čelu prirodnoga i narodnoga prava radili na političkom otcjepljenju od Ugarske i na sjedinjenju Hrvata, Slovenaca i vojvođanskih Srba u jugoslavensku političku zajednicu, razvoj hrvatskih odnosa u ožujku 1848, hrvatske i slovenske političke odnose u travnju 1848, jugoslavensku koncepciju Hrvata u travnju i svibnju 1848, program Zedinjena Slovenija i koncepciju o sjedinjenju Slovenije s Hrvatskom kao i suprotne stavove, Hrvatski sabor 1848, austroslavizam i koncepciju Hrvata i Slovenaca o sjedinjenju južnih Slavena, širenje zahtjeva za sjedinjenje Slovenije s Hrvatskom te razvoj jugoslavenske ideologije u hrvatskoj i slovenskoj politici u drugoj polovici godine 1848.

U drugom poglavlju »Jugoslavenska ideologija Hrvata i Slovenaca i razvoj hrvatsko-slovenskih odnosa 1848—1859.« obradio je formulaciju jugoslavenske ideologije u hrvatskoj politici nakon oktroiranja ustava u početku ožujka 1849, jugoslavizam slavenskih narodnjaka nakon oktroiranja ustava, problem stvaranja hrvatsko-slovenskoga književnog jezika, jugoslavizam Ljudevita Gaja, jugoslavensku ideologiju hrvatskih i slovenskih narodnjaka potkraj 1849, hrvatsko-slovenske odnose 1850. i prvi zajednički list, hrvatsko-slovenske odnose za neoplatonizma, kada su hrvatski narodnjaci zagovarali uže povezivanje južnoslavenskih naroda u kulturnom i gospodarskom pogledu, priznavajući pojedinačne nacionalne posebnosti na temelju vlastitih »narodnih« povijesti i kultura, a jugoslavizam su shvaćali kao nadnacionalnu kategoriju i suprotstavljali se koncepcijama Kopitara, Karadžića i Miklošiča na širenju srpskoga i slovenskoga etničkog područja na štetu hrvatskoga.

U trećem poglavlju »Razvoj jugoslavizma u hrvatskoj i slovenskoj politici i hrvatsko-slovenski odnosi 1860—1865.« prikazana je jugoslavenska ideologija u hrvatskoj politici nakon sloma neoapsolutizma, proširenja hrvatskoga državnog prava na slovenski etnički teritorij, hrvatsko-srpske odnose, jugoslavenstvo slovenskih narodnjaka nakon sloma neoapsolutizma, koncepciju o hrvatsko-slovenskom književnom jeziku, koncepciju o jugoslavenskoj državnoj zajednici u hrvatskoj i slovenskoj politici. U četvrtom poglavlju prikazani su hrvatsko-slovenski i hrvatsko-srpski odnosi u hrvatskoj i srpskoj politici 1866—1869, a u petom poglavlju prikazan je prvi zajednički hrvatsko-slovenski program jugoslavenske politike 1870.

U Zaključku je Korunić sažeo rezultate svojih istraživanja te pridodao sažetak studije na njemačkom jeziku, popis kratica i kazalo osobnih imena. Knjiga je opremljena i sa dva zaljovida: Habsburške Monarhije sredinom pedesetih godina XIX. stoljeća i Austro-Ugarske 1867.

Studija »Jugoslavenska ideologija u hrvatskoj i slovenskoj politici« izrađena je u planu istraživanja novije hrvatske povijesti u Odjelu za hrvatsku povijest Centra za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Zapravo, ta je studija dopunjena i prerađena Korunićeva disertacija koju je obranio na Filozofskom fakultetu u Zagrebu godine 1982. Korunićev rad recenzirali su dr. Mirjana Gross, umirovljeni profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu, i dr. Vasilij Melik, redoviti profesor slovenske povijesti na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, a izdavanje knjige novčano je pomogla Republička samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ VII). Knjigu su uredili Ivana Sor i Dragutin Pavličević, koji je i autor predgovora knjizi.

Svakako, znanstveni rezultati do kojih je Korunić došao analizirajući hrvatske i slovenske nacionalne programe 1848—1870. dosta su značajni, osobito u vezi s vrijednošću i povijesnim značenjem jugoslavenstva u Hrvata, i sasvim su novi u odnosu na dosadašnja ustaljena mišljenja.

Anđelko Mijatović

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 20

ZAGREB

1987.

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

Izdavač: ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATICKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Filozofski fakultet Zagreb — Humanističke i društvene znanosti, Zagreb, Krčka 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Cijena ovog broja iznosi 1.000 din

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske - VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859/1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informacije SR Hrvatske pod br. UP-547/2 — 84 — 1984.

RADOVI 20

Za izdavača
dr. *Nikša Stančić*

Tehnički urednik
Franjo Čuješ

SURADNICI U OVOM BROJU

ANTIC dr. LJUBOMIR, Centar za istraživanje migracija, Trnjanska bb, Zagreb

BERTOŠA SLAVEN, student Filozofski fakultet, Zagreb

BRANDT dr. MIROSLAV, ul. Socijalističke revolucije 73, Zagreb

BUDAK mr. NEVEN, Filozofski fakultet, Zagreb

IVELJIĆ ISKRA, Ilica 165, Zagreb

JANEKOVIĆ-RÖMER ZDENKA, Filozofski fakultet, Zagreb

JURIŠIĆ IVAN, Filozofski fakultet — Zavod za hrvatsku povijest, Krčka 1

LAUŠIĆ dr. ANTE, Centar za istraživanje migracija, Trnjanska bb, Zagreb

LOVRENOVIĆ mr. DUBRAVKO, Račkog 1, Filozofski fakultet, Sarajevo

MIJATOVIĆ ANĐELKO, P. Togliatija 12, Susedgrad, Zagreb

MIROŠEVIĆ mr. FRANKO, Zavod za prosvjetno-pedagošku službu SRH, Zagreb

OČAK dr. IVAN, Filozofski fakultet — Zavod za hrvatsku povijest, Krčka 1

PARNICA ROBERT, student Filozofski fakultet, Zagreb

PAVLIČEVIĆ dr. DRAGUTIN, Filozofski fakultet — Zavod za hrvatsku povijest,
Krčka 1, Zagreb

PERIĆ dr. IVO, Istraživački centar JAZU, Lapadska obala 6, Dubrovnik

ROKSANDIĆ mr. DRAGO, Filozofski fakultet, Istorijjski seminar, Čika Ljubina
18—20, Beograd

STRČIĆ dr. MIRJANA, Kumičićeva 42, Rijeka

STRČIĆ PETAR, Arhiv Hrvatske, Zagreb

STUBLIĆ ZLATKO, Vlaška 12, Zagreb

SZABO dr. AGNEZA, Muzej grada Zagreba, Zagreb